

Vraag en beantwoording wel/~~niet~~ op de site bestuur.gooisemeren.nl (doorhalen wat niet van toepassing is)*.

Naam en fractie:	Hugo Bellaart, VVD
Datum indiening:	11 oktober 2021
Datum antwoord:	19 oktober 2021 (21.0006986)
Onderwerp:	Vragen n.a.v. publicatie Gooi en Eemlander GAD

Inleiding

In de Gooi en Eemlander van woensdag 6 oktober jl. heeft de portefeuillehouder van de Regio GV een aantal uitspraken gedaan die aanleiding zijn voor vragen. Deze vragen zouden dus ook rechtstreeks naar de Regio GV kunnen worden doorgeleid.

Vraag 1

- a. Kunt u aangeven of de Regio GV nu wel of niet financieel baat heeft gehad van 'verwerking' (verbranding) juist over de grens in Duitsland door de verwerker van de Regio GV of niet?
- De Regio Gooi en Vechtstreek heeft voor de verwerking van restafval in 2012 een vervroegde Europese aanbesteding doorlopen. Deze aanbesteding is gewonnen op prijs – kwaliteit verhouding door een Nederlandse verwerker waarvan de verwerkingslocatie zich net in Duitsland over de grens van Nederland bevindt (de verbranding bevindt zich in Duitsland en de energieopwekking bevindt zich in Nederland). Deze aanbesteding heeft indertijd geleid tot significante lagere verwerkingstarieven vanaf inwerkingtreding van het contract op 1 juli 2016 ten opzichte van de tarieven die de Regio had in het oude contract.
- b. Klopt het dat deze verbrandingsbelasting contractueel los (en dus rechtstreeks bij de Regio) werd afgewikkeld, en dat het voor- of nadeel van al dan niet verschuldigd zijn derhalve direct bij de Regio GV neerkwam? *Dat maken wij – mogelijk ten onrechte - op uit de derde alinea blz. 16 van de Begroting van de Regio* (hieronder bij vraag 3 weergegeven).

Antwoord:

De Rijksoverheid heeft in 2015 de afvalstoffenbelasting voor het verbranden van restafval ingevoerd. Zij heeft hierbij gekozen om de inning te laten verlopen via de verwerkers. Dit tarief gold ook voor restafval welke geëxporteerd werd. Echter de Rijksoverheid koos hierbij om de inning pas te effectueren bij de start van nieuwe exportvergunningen. Dit heeft voor de Regio geleid tot een latere te betalen afvalstoffenbelasting voor het verbranden van restafval omdat er nog lopende exportvergunningen golden.

- c. Waarom neemt de portefeuillehouder in de krant zo nadrukkelijk afstand van de kwalificatie 'belastingontwijking' in de gegeven omstandigheden, en gelet op de eerdere beantwoording?

Antwoord:

Termen als belastingontwijking zijn grove kwalificaties, waarbij ook nog eens gesuggereerd wordt dat dit met voorbedachten rade gebeurd is. Gezien het antwoord bij b heeft de Regio en dus ook de portefeuillehouder geen enkele invloed gehad op de invoering van de afvalstoffenbelasting voor het verbranden van restafval. Het Algemeen Bestuur neemt derhalve afstand van deze bewoording.

Vraag 2

In het weerwoord op de publicatie in Gooi en Eemlander wordt vermeld dat de verwerking in 2012 is aanbesteed, dus ruim vóór de invoering van de verbrandingsbelasting. Dat zou er op wijzen dat de Regio GV niet zelf doelbewust heeft aangestuurd op de belastingontwijking. In bijgevoegde beantwoording van het college van Gooise Meren wordt echter verwezen naar inwerkingtreding van het verwerkingscontract per 1/7/2016.

- a. Moet ik daaruit afleiden dat de aanbesteding dateert van 2012 maar dat de inwerkingtreding pas per half 2016 plaatsvond, of is er sprake van een verschrijving?

Antwoord:

Nee er is geen sprake van een verschrijving (zie <https://afvalonline.nl/bericht?id=16517>).

- b. Kunt u het betreffende verwerkingscontract (vertrouwelijk) delen?

Antwoord:

U bent harte welkom om het contract in te komen zien op het Regiokantoor / kantoor GAD.

Vraag 3

De portefeuillehouder neemt ook nadrukkelijk afstand van 'het maskeren van verliezen'.

Hoe moeten wij de derde alinea van blz. 16 van de Begroting van de Regio GV begrijpen, gelet op het feit dat de GAD zelf al veel langer via de benchmark rapporten melding maakt van de veel hogere kosten voor PMD-inzameling en -verwerking?

De hogere kosten voor de nieuwe inzamelwijze en inzamel frequenties komen voort uit het VANGbeleid, waarvan de financiële gevolgen tot nu toe nog niet volledig in de begroting opgenomen zijn. De financiële vertaling van de bijbehorende extra kosten van de inzet van de dienstverlening (GFT, PMD en de inzet door de toename van ondergrondse containers) en de benodigde investeringen zouden gedekt worden door de lagere verwerkingskosten (met name restafval) en extra vergoedingen / opbrengsten van de grondstoffen (met name PMD). De financiële doorvertaling van deze transitie is dus in fasen gebeurd, waarbij de extra kosten in eerste instantie opgevangen werden door de structurele overschotten die de GAD de afgelopen jaren gerealiseerd heeft. Deze overschotten ontstonden doordat de GAD bij de start van VANG nog geen verbrandingsbelasting hoefde te betalen en de kapitaallasten achterbleven als gevolg van de uitrol VANG. De afgelopen twee jaar is dit 'verdienmodel' onder druk komen te staan, waardoor er nu een correctie nodig is in de meerjarenbegroting. Ook de onverwachte introductie en vervolgens versnelde toename van de verbrandingsbelasting heeft bijgedragen aan een scheefgroei in de begroting van de GAD.

Antwoord:

De portefeuillehouder heeft nadrukkelijk afstand genomen van de beschuldiging 'het maskeren van verliezen' omdat daar geen sprake van is. Het bestuur betreurt in hoge mate dat u met uw suggestieve vragen de integriteit van de organisatie in twijfel trekt. De Regio communiceert open en transparant zoals u in uw vraag ook al constateert.

Vraag 4

De portefeuillehouder stelt dat onze kosten voor de PMD inzameling relatief laag zijn, omdat ze in de Gooi en Vechtstreek goed afval scheiden.

- a) Waaruit blijkt dat, gelet ook op de benchmark-rapporten van de GAD (2018: aanzienlijk lagere vergoeding van het Afvalfonds dan de landelijke benchmark en nagenoeg gelijke kosten; 2019: aanzienlijke hogere verwerkingskosten)?

Antwoord:

In het betreffende artikel in de Gooi en Eemlander vinden wij uw genoemde opmerking van onze portefeuillehouder niet direct terug. Echter heeft de portefeuillehouder wel aangegeven: doordat de inwoner van de regio Gooi en Vechtstreek zo goed hun afval scheiden zijn de kosten relatief laag. Door de goede bronscheiding van PMD ontvangt de GAD per ingezamelde ton een vergoeding van Nedvang. Omdat het in deze regio zo goed gaat is die vergoeding ook hoog. Bij nascheiding vervalt deze vergoeding, waardoor de kosten voor nascheiding veel hoger worden, aldus berekening KplusV en de second opinion. Dit ligt anders in groot stedelijke gebieden als Utrecht, Amsterdam en Rotterdam. Daar wordt minder PMD ingezameld waardoor inzamelstructuur duurder is en de vergoeding die ze ontvangen veel lager.

- b) Klopt het dat – uitgezonderd afkeur van lading – de vergoeding wordt bepaald op een gemiddelde van aanlevering van een reeks van gemeenten bij de sorteerder, omdat sorteerbebedrijven zoals Suez niet kunnen verbijzonderen naar de herkomst van het PMD-afval?

Antwoord:

Gemeenten (in ons geval de Regio) ontvangen van Nedvang een vergoeding per ton ingezamelde PMD uitgezonderd afkeur.

- c) Klopt het dat de vergoeding is afgestemd op de onder b. bedoelde kwaliteit van gesorteerde stromen, en dat Gooi en Vechtstreek mede daarom ook geen gegevens heeft van de kwaliteit van de eigen inzameling?

Antwoord:

Nee dit klopt niet. De Regio krijgt een vergoeding voor het ingezamelde PMD. Dit exclusief de afkeur van stoorstoffen en overig restafval. De kwaliteit van de ingezamelde PMD moet voldoen aan de landelijke afspraken. De verdere kwaliteit van het PMD en of het ingezamelde PMD werkelijk verwerkt kan worden zijn afspraken tussen Afvalfonds, de producenten en de verwerkers van het PMD.

Vraag 5

In het artikel wordt gesteld dat het contract pas per 2026 verloopt.

Dat is in tegenspraak met eerdere berichten waarin was aangegeven dat het contract per 2023 verloopt, maar dat het verlengd kan worden op dezelfde, gunstige, financiële voorwaarden tot 2026.

Wat is de situatie terzake?

Antwoord:

In het artikel wordt niet gesteld dat het contract pas per 2026 verloopt. De portefeuillehouder stelt dat overstappen in 2023 op nascheiding teveel kost en dat de afweging voor nascheiding gemaakt wordt als de laatste contractperiode van het verwerkingscontract definitief afloopt in 2026.

Vraag 6

Eerder is aangekondigd dat de besluitvorming over al dan niet stopzetting PMD per 2023 of 2026 in juli 2022 zou plaatsvinden. Dat kan een zelfstandige aankondiging van het college van Gooise Meren zijn geweest.

Is de besluitvorming daarvoor naar voren gehaald (inmiddels is december 2021 genoemd) en zo ja, wat is daarvan de achtergrond?

Antwoord:

In het raadsvoorstel PMD afweging wat op 16 juni in de raad van Gooise Meren is behandeld staat dat de afweging uiterlijk vóór juli 2022 gemaakt moet worden. In dit raadsvoorstel staat ook dat vanuit meerdere gemeenteraden is aangegeven de afweging PMD gelijktijdig met de grondstoffenvisie te willen behandelen. Daarom is de PMD afweging naar voren getrokken om het aansluitend met het tijdpad van de grondstoffenvisie aan de raden voor te kunnen leggen.

Dit is in overeenstemming met het amendement wat hierover in de raad van Gooise Meren is aangenomen op 28 oktober 2020: *De besluitvorming over bron- of nascheiding PMD los te koppelen van de looptijd van contracten en te verbinden aan besluitvorming over de Grondstoffenvisie. De eventuele overstap kan dan op een financieel-economisch verantwoord moment worden gekozen;*

Om eventueel per 1 juli 2023 over een nieuw restafvalcontract met nascheiding te kunnen beschikken zou het huidige contract tijds in 2022 opgezegd moeten zijn. Echter moet daarbij rekening gehouden worden met een doorlooptijd van de besluitvorming en een aanbestedingstermijn van 7 maanden.

Vraag 7

Als het gaat om afvalbeleid wordt altijd verwezen naar driehoek op basis waarvan een afweging wordt gemaakt voor bijvoorbeeld gescheiden inzameling. Die driehoek bestaat uit de aspecten:

1. Dienstverlening naar inwoners
2. Milieurendement dat door het afvalbeleid kan worden behaald
3. Kosten

De gescheiden PMD-inzameling wordt overwegend niet als bijdrage aan de dienstverlening beschouwd (vierde minicontainer in de tuin, reductie haal-frequentie restafval, 'gedoe' in het huishouden).

Het milieurendement blijkt bij nader inzien, en met de nieuwe EU-regelgeving nu ook formeel, uiterst beperkt gelet op alle inspanningen. De trend is bovendien afnemende kwaliteit van de PMD-stromen, terwijl door de invoering van statiegeld op kleine PET en blik de 'circulaire' waarde van PMD verder zal teruglopen. Op punten 1 en 2 lijkt de score daarmee negatief.

Klopt de veronderstelling dat de afweging om toch nog drie jaar langer dan nodig door te willen (verlenging tot 2026)) louter steunt op de financiële overweging (punt 3) van een gunstig verwerkingscontract?

Antwoord:

In het raadsvoorstel PMD afweging wat op 16 juni in de raad van Gooise Meren is behandeld staan de afwegingen voor de drie aspecten beschreven. Zoals in dit voorstel staat beschreven is het kostenaspect de belangrijkste factor voor de keuze om het huidige restafvalcontract, in samenhang met het voortzetten van bronscheiding PMD te verlengen tot 2026. De zeven gemeenteraden hebben hierop hun zienswijze gegeven. In vier gemeenten heeft men aangegeven zich in hetgeen dat wordt voorgesteld te kunnen vinden. In drie gemeenten, waaronder Gooise Meren, is via een amendement of een motie een bedenking kenbaar gemaakt. Het portefeuillehouderoverleg Milieu en Duurzaamheid heeft daarop besloten een 'second opinion' te laten uitvoeren op de berekeningen.